

**Človekove pravice in COVID-19:
pregled opozoril in priporočil mednarodnih institucij in strokovnjakov
s področja človekovih pravic**

Medtem ko se COVID-19 širi in so države primorane k vse bolj drastičnim ukrepom, da bi širjenje epidemije upočasnile in zaježile, številne mednarodne institucije in strokovnjaki s področja človekovih pravic izpostavili skrbi, ki se ob tem porajajo in predlagajo možne rešitve.

Vsebina

UVODNO	1
GLAVNI Poudarki institucij in strokovnjakov	3
BIVALIŠČE	3
DOSTOP DO VODE.....	4
OSEBE Z OVIRAMI.....	4
STAREJŠI.....	5
LJUDJE, KI SO PRIDRŽANI ALI BIVAJO V INSTITUCIJAH.....	5
INFORMIRANOST, SODELOVANJE IN DELO NOVINARJEV	6
STIGMATIZACIJA	7
IZOBRAŽEVANJE	8
ZDRAVJE IN VARNOST DELAVCEV	8
BEGUNCI IN MIGRANTI	8
ŽENSKE	9
NASILJE.....	9

UVODNO

Komisarka ZN za človekove pravice je opozorila, da se izolacija, karantene in drugi ukrepi za omejevanje in boj proti širjenju COVID-19 morajo vedno izvajati strogo skladno s standardi človekovih pravic in na način, ki je potreben in sorazmeren glede na ocenjeno tveganje. Nujno je, da države sprejmejo tudi vrsto dodatnih ukrepov, da bi zmanjšale potencialno negativen vpliv ukrepov za zaježitev virusa COVID-19 na življenje ljudi. Opozorila je tudi, da naša prizadevanja za boj proti temu virusu ne bodo delovala, če ne pristopimo celostno, kar pomeni

dobro poskrbeti za zaščito tistih ljudi, ki so zdravstveno ali ekonomsko najbolj ranljivi in zapostavljeni. Vlade morajo tudi zagotoviti, da vse potrebne informacije dosežejo vse ljudi brez izjeme, v lahko razumljenih oblikah ter prilagojene osebam s posebnimi potrebami, kot so osebe z okvaro vida in sluha ter osebe z omejeno ali brez bralne sposobnosti.¹ [Več.](#)

Tudi **odbori, ki spremljajo uresničevanje konvencij ZN s področja človekovih pravic** so poudarili, da je treba k boju proti COVID-19 pristopiti v skladu s človekovimi pravicami.² Države so pozvali, naj sprejmejo ukrepe za zaščito pravice do življenja in pravice do zdravja ter zagotovijo dostop do zdravstvene oskrbe vsem, ki jo potrebujejo, brez diskriminacije. Posebno pozornost je treba dati skrbi za tiste, ki so učinkom COVID-19 še posebej izpostavljeni, vključno s starejšimi, osebami z ovirami, manjšinami, begunci, prosilci za azil in migranti, ljudmi, ki jim je odvzeta prostost, brezdomci in tistimi, ki živijo v revščini. Opozorili so tudi, da so ženske izpostavljene nesorazmerno velikemu tveganju, saj so v mnogih družbah glavne skrbnice bolnih družinskih članov.³ [Več.](#)

Posebna priporočila je pripravil Odbor ZN za ekonomske, socialne in kulturne pravice. Opozoril je, da ima pandemija globoke negativne učinke na uživanje ekonomskih, socialnih in kulturnih pravic, zlasti na pravico do zdravja najbolj ranljivih skupin. Države so zavezane, da sprejmejo ukrepe za preprečevanje ali vsaj ublažitev teh vplivov. Ob tem pa je opozoril, da če pri tem države ne delujejo v okviru človekovih pravic, obstaja očitno tveganje, da bi sprejeti ukrepi lahko kršili ekonomske, socialne in kulturne pravice in povečali trpljenje najbolj marginaliziranih skupin. Pri sprejemanju ukrepov, potrebnih za boj proti tej pandemiji, ne smemo nikogar pustiti zadaj.⁴ [Več.](#)

Svoje skrbi in opozorila, povezana s pandemijo in z ukrepi, sprejetimi za zaustavitev njenega širjenja, so izpostavili tudi številni **neodvisni strokovnjaki ZN za človekove pravice**.⁵ Ob pripoznanju resnosti trenutne zdravstvene krize in priznavanju, da mednarodno pravo v odziv na velike grožnje dovoljuje uporabo izrednih pooblastil in ukrepov, opozarjajo, da morajo biti odzivi na COVID-19 sorazmerni, potrebni in nediskriminatorni. Opozorili so tudi, da glede razglasitev izrednih razmer, pa naj bo zaradi zdravstvenih ali varnostnih razlogov, v mednarodnem pravu obstajajo jasne smernice. Uporaba izrednih pooblastil mora biti javno razglašena, in v primerih, ko so temeljne pravice, vključno s pravico do gibanja, družinskega življenja ali združevanja, znatno omejene, morajo biti o tem obveščeni tudi ustrezni pogodbeni organi, ki spremljajo spoštovanje mednarodnih pogodb s področja človekovih pravic.⁶

Urad visoke komisarke Združenih narodov za človekove pravice je (v večji meri na podlagi sporočil in priporočil posebnih strokovnjakov ZN za človekove pravice) pripravil kratek dokument s smernicami, ki ga lahko najdete [tukaj](#).

GLAVNI Poudarki institucij in strokovnjakov

- Mednarodno pravo dovoljuje nujne ukrepe v odziv na večje grožnje - vendar morajo biti ukrepi sorazmerni z ocenjenim tveganjem, biti morajo potrebni ter uveljavljeni na način, ki ne diskriminira. To pomeni, da morajo imeti točno določeno osredotočenost in trajanje, za zaščito javnega zdravja pa morajo uporabiti najmanj vsiljiv pristop.
- Posebna pooblastila v izrednih razmerah v zvezi s COVID-19 morajo biti uporabljena za legitimne cilje javnega zdravja, ne pa za utišanje nasprotnikov ali zagovornikov človekovih pravic in novinarjev.
- Ko bo kriza minila, je pomembno, da vlade življenje povrnejo v normalno stanje in ne uporabljajo izrednih pooblastil za neomejeno uravnavanje vsakodnevnega življenja. Odziv mora ustrezati potrebam različnih faz krize.⁷

BIVALIŠČE

- Ob ukrepih, ki pozivajo, ali zahtevajo, naj ljudje ostajajo doma in se socialno izolirajo, je treba upoštevati, da je to za nekatere izredno težko - na primer za brezdomce ali ljudi, ki živijo v prenatrpanih razmerah, ali nimajo dostopa do vode in sanitarij. Ti so še posebej ranljivi za okužbo z virusom, saj pogosto trpijo zaradi številnih zdravstvenih težav. Za zaščito pred pandemijo je nujno, da vlade sprejmejo ukrepe za zagotovitev pravice do ustreznega bivališča.

V nekaterih državah se že pojavljajo dobre prakse, med drugim povečan dostop do sanitarij in zasilnih zavetišč za brezdomce ter zagotovitev zasilnih bivališč za tiste, ki so okuženi in morajo biti izolirani (vključno z uporabo prostih in zapuščenih bivalnih enot, ali enot, ki so na voljo za kratkoročni najem).⁸ [Več](#).

- Odbor ZN za ekonomske, socialne in kulturne pravice med ukrepi za lajšanje posledic pandemije za ranljive skupine predlaga moratorij na izselitve in izpolnitve hipotekarnih obveznosti za čas pandemije.⁹

DOSTOP DO VODE

- Posebni poročevalci in neodvisni strokovnjaki ZN so vlade pozvali, naj vsem ljudem zagotovijo stalen dostop do zadostnih količin vode, saj je umivanje rok z milom in čisto vodo ključnega pomena v boju proti COVID-19. Posebej so opozorili na ljudi, ki živijo v pravno neurejenih naseljih, brezdomce, begunce in migrante, starejše in vse druge za pandemijo ranljive skupine. Le s stalnim dostopom do vode bodo ljudje lahko spoštovali priporočila zdravstvenih ustanov in se držali strogih higienskih ukrepov.¹⁰ [Več.](#)
- Komisarka Sveta Evrope za človekove pravice je opomnila, da Romi v mnogih državah še vedno nimajo dostopa do pitne vode in sanitarij, kar onemogoča upoštevanje ključnih higienskih ukrepov proti širjenju COVID-19, kot je umivanje rok. Izpostavila je ukrep Slovaške, ki je vsem občinam naročila, da morajo Romom omogočiti neomejen dostop do vode in pozvala vse države Evrope, naj nemudoma implementirajo te nujne ukrepe povsod, kjer Romi nimajo dostopa do vode in osnovnih sanitarij.¹¹

OSEBE Z OVIRAMI

- Ukrepi, kot sta socialna distanca in samoizolacija, morajo upoštevati potrebe ljudi, ki se pri prehranjevanju, oblačenju in kopanju zanašajo na podporo drugih.¹²
- Posebna poročevalka ZN za pravice oseb z ovirami je pozvala k sprejetju dodatnih ukrepov za zagotovitev stalne podpore osebam z ovirami. Morda bodo potrebne tudi posebne prilagoditve, zato da bodo družinski člani ali negovalci v tem času lahko osebam z ovirami nudili potrebno podporo. Pozvala je, naj bodo ukrepi omejitvev z namenom varovanja javnega zdravja zasnovani ozko in opozorila, da omejevanje stikov z ljubljenimi, osebe z ovirami, ki so v institucionalni oskrbi, pušča popolnoma nezaščitene pred kakršno koli obliko zlorabe ali zanemarjanjem.
- Javne kampanje informiranja ter informacije nacionalnih zdravstvenih organov morajo biti na voljo javnosti v znakovnem jeziku in v dostopnih načinih in oblikah, vključno z zagotavljanjem dostopnosti s pomočjo digitalne tehnologije, pisnimi verzijami govornih sporočil ter uporabo lahko berljivega in preprostega jezika.¹³ [Več.](#)
- **Komisarka Sveta Evrope za človekove pravice** je opozorila, da je pri osebah z ovirami pogosto večja nevarnosti resnih zdravstvenih zapletov ter da imajo v tem času dodatne potrebe po podpori. Te potrebe je treba upoštevati od samega začetka odzivanja na

pandemijo. Izrazila je veliko zaskrbljenost zaradi vse večjega tveganja za motnje delovanja osnovnih podpornih storitev za osebe z ovirami. Povsod v Evropi ponudniki takšnih podpornih storitev in socialni delavci poročajo o resnih težavah, ki ogrožajo neprekinjenost teh storitev, vključno s pomanjkanjem osebja zaradi bolezni ali ukrepov omejitve gibanja ter splošnim pomanjkanjem osebne zaščitne opreme, zaradi česar je ogroženo osebje in uporabniki storitev. Države je pozvala k sprejemu vseh potrebnih ukrepov za reševanje teh težav.¹⁴ [Več.](#)

STAREJŠI

- Komisarka Sveta Evrope za človekove pravice je opozorila, da starejši ljudje v času COVID-19 potrebujejo večjo podporo kot kdaj koli prej. Zanje je epidemija še posebej nevarna.

Izolacijski ukrepi so nujno potrebni in države morajo storiti vse, kar je v njihovi moči, da upočasnijo napredovanje virusa. Vendar pa bo socialna distanca, ki je potrebna za doseg tega, nedvomno poslabšala že perečo težavo socialne izolacije starejših. Pri starejših osebah je večje tveganje revščine in socialne izključenosti, pa tudi socialne izolacije, ki neposredno vpliva na njihovo zdravstveno stanje, vključno z duševnim zdravjem. Zato v teh kriznih razmerah potrebujejo večjo podporo kot kdaj koli prej, in ukrepi, sprejeti za obvladovanje pandemije, morajo to potrebo posebej upoštevati.

Komisarka Sveta Evrope za človekove pravice je opozorila, da sedanje razmere kažejo tudi na pomanjkljivosti velikih institucionalnih okolij za dolgotrajno oskrbo starejših. Že v razmerah brez grožnje s smrtonosnim virusom v takšnih ustanovah pogosto prihaja do številnih kršitev človekovih pravic, vključno z zlorabami in slabim ravnanjem z ljudmi. Do tega prihaja zlasti, ker pristop k oblikovanju in zagotavljanju dolgotrajne oskrbe ne temelji na človekovih pravicah, pa tudi zaradi kroničnega pomanjkanja virov in kapacitet. V takem okolju so prebivalci in zaposleni izpostavljeni večjemu tveganju okužbe. Te razmere kažejo na nujnost nadaljevanja že tako poznih reform socialnega varstva v evropskih državah. V središču teh reform mora biti sistem socialne oskrbe, ki daje prednost individualni podpori starejšim in hkrati spodbuja njihovo polno vključevanje v skupnost.¹⁵ [Več.](#)

LJUDJE, KI SO PRIDRŽANI ALI BIVAJO V INSTITUCIJAH

- Pri ljudeh, ki živijo v ustanovah – socialno varstvenih, zaporih, psihiatričnih ustanovah – obstaja veliko tveganje prenosa okužbe, socialna distance pa je težko dosegljiva. Njihova

situacija potrebuje torej poseben odziv. Posebej hud je položaj oseb z ovirami, ki živijo v ustanovah. Omejevanje stikov z družinami je lahko upravičeno kot del nujnih zdravstvenih ukrepov, vendar lahko povzroči, da bodo osebe z ovirami izpostavljene zanemarjanju in zlorabi.¹⁶

- Komisarka Sveta Evrope za človekove pravice je posebej opozorila na osebe z ovirami, ki so pridržane v velikih bivanjskih kompleksih, kot so psihiatrične ustanove in bolnišnice. Za te je pandemija prinesla še dodatna resna zdravstvena tveganja, ki so jim izpostavljene v takšnih okoljih. Ta tveganja je treba zmanjšati, vključno tako, da se, kolikor je mogoče, preselijo iz tovrstnih institucij, ter da se sprejmejo vsi potrebni ukrepi zaščite.¹⁷ [Več.](#)
- Visoka komisarka ZN za človekove pravice je opozorila, da so v mnogih državah zapori prenatrpani. Fizična distanca in samoizolacija v takšnih razmerah sta praktično nemogoča. Vlade je pozvala, naj ne pozabijo tistih, ki so za rešetkami, ali zaprti v ustanovah za duševno zdravje, domovih za ostarele, saj so posledice zanemarjanja teh potencialno katastrofalne.
- Za preprečevanje izbruhov COVID-19 so lahko potrebne omejitve obiskov v zaprtih ustanovah, vendar je treba takšne ukrepe uvesti na pregleden način in jih jasno sporočiti prizadetim. Nenadna prekinitvev stika z zunanjim svetom lahko poslabša razmere, ki so lahko napete, težke in potencialno nevarne. Visoka komisarka ZN za človekove pravice je opozorila na primere alternativnih ukrepov, ki so jih sprejeli v nekaterih državah, na primer vzpostavljanje videokonferenc, ki omogočajo razširjeno komunikacijo z družinskimi člani.¹⁸
- Evropski odbor za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja je opozoril, da ukrepi zaščite pred širjenjem virusa ne smejo nikoli povzročiti nečloveškega ali ponižujočega ravnanja z osebami, ki jim je odvzeta prostost. Načela, ki jim morajo slediti organi, ki so odgovorni za osebe, ki jim je odvzeta prostost, najdete [tukaj](#).

INFORMIRANOST, SODELOVANJE IN DELO NOVINARJEV

- Potrebne informacije o krizi in ukrepih morajo doseči vse ljudi brez izjeme, v lahko razumljenih oblikah ter prilagojene osebam s posebnimi potrebami, kot so osebe z okvaro vida in sluha ter osebe z omejeno ali brez bralne sposobnosti. Nujno je, da vlade zagotovijo resnične informacije o naravi grožnje, ki jo predstavlja COVID-19.

- Dostop do interneta je bistvenega pomena za zagotovitev, da informacije dosežejo ljudi. Vlade naj zagotovijo najširši možen dostop do internetnih storitev.
- Ljudje imajo pravico sodelovati pri odločitvah, ki vplivajo na njihovo življenje. Odprtost in preglednost ter vključenost prizadetih v odločanje je ključna za zagotovitev, da ljudje sodelujejo pri ukrepih za zaščito njihovega zdravja in zdravja širšega prebivalstva.
- Zdravstveni in drugi ustrezni strokovnjaki, vključno z znanstveniki, morajo imeti možnost svobodno spregovoriti ter si med seboj in z javnostjo izmenjevati ključne in točne informacije. Na mednarodni in nacionalni ravni si je treba prizadevati za boj proti lažnim ali zavajajočim informacijam, ki spodbujajo strah in predsodke.¹⁹
- Posebni poročevalec ZN za promocijo in zaščito pravice do izražanja mnenja, Predstavnik OVSE za svobodo medijev in Posebni poročevalec za svobodo izražanja Medameriške komisije za človekove pravice so opozorili, da pravica dostopa do informacij vključuje tudi obvezo vlad, da si prizadevajo za zaščito dela novinarjev. Novinarstvo ima ključno funkcijo v času izrednih razmer, zlasti kadar javnost seznanja s kritičnimi informacijami in spremlja ukrepe vlade.
- Ob zavedanju vse večje uporabe orodij nadzorne tehnologije za sledenje širjenju COVID-19, so opozorili, da je ključnega pomena, da se takšna orodja uporabljajo za omejene namene in omejen čas ter da je ob tem treba strogo varovati pravico do zasebnosti, nediskriminacije, zaščite novinarskih virov in druge svoboščine. Varovati je treba tudi osebne podatke bolnikov. Vsaka uporaba takšne tehnologije mora temeljiti na zakonodaji, ki je skladna z mednarodnimi standardi človekovih pravic.²⁰ [Več.](#)
- K varovanju dela novinarjev je pozvala tudi Komisarka Sveta Evrope za človekove pravice in opomnila, da je izjemnega pomena, da lahko novinarji delajo v varnih razmerah, ne da bi se bali nadlegovanja ali napadov. V tem kontekstu je izpostavila tudi, da je bil v Sloveniji novinar, ki je vložil zahtevo za informacije o ukrepih, ki jih je vlada sprejela za boj proti pandemiji, tarča sramotilne kampanje medijev blizu politične stranke, ki vodi vladno koalicijo.²¹ [Več.](#)

STIGMATIZACIJA

- Politični voditelji in druge vplivne osebnosti se morajo odločno izreči proti stigmatizaciji in rasizmu, ki ju je ta kriza ustvarila, ter se morajo za vsako ceno izogibati, da bi podžigali

ogenj takšne diskriminacije. Razširjanje natančnih, jasnih informacij in kampanj za ozaveščanje na podlagi dokazov je najučinkovitejše orodje proti diskriminaciji in ksenofobiji, ki se napajata z napačnimi informacijami in strahom.²²

IZOBRAŽEVANJE

- Nadaljevanje poučevanja in učenja prek spleta je pomemben ukrep za ublažitev vpliva zaprtja šol na pravico do izobraževanja. Vendar pa nosi tudi tveganje za poglobljanje izobraževalnih neenakosti med bogatimi in revnimi učenci zaradi neenakega dostopa do internetnih storitev in opreme, kot so računalniki, pametni telefoni in tablični računalniki. Odbor ZN za ekonomske, socialne in kulturne pravice poziva k sprejemu ukrepov za pospešitev dostopa do dostopnih internetnih storitev in potrebne tehnične opreme vsem študentom, zlasti tistim iz revnejših skupnosti in regij, da bi lahko, medtem ko so šole in visokošolske ustanove zaradi pandemije zaprte, enako izkoristili programe spletnega učenja.²³

ZAŠČITA DELAVCEV

- Oceniti in zagotoviti je treba zdravje in varnost pri delu tistih, ki v tej krizi delajo, zlasti zdravstvenih delavcev. Nihče se ne sme počutiti prisiljen, da dela v pogojih, ki po nepotrebnem ogrožajo njegovo zdravje, ker se boji izgube službe ali plače.²⁴
- Takoj je treba sprejeti ukrepe za zaščito delovnih mest, pokojnin in drugih socialnih ugodnosti delavcev v času pandemije ter ublažiti njihove ekonomske učinke na primer s subvencioniranjem plač, zagotavljanjem davčnih olajšav in uvedbo dodatnih programov za zagotovitev socialne varnosti in zaščito dohodka.²⁵

BEGUNCI IN MIGRANTI

- Visoka komisarka ZN za človekove pravice in Visoki komisar ZN za begunce sta skupaj opozorila, da se migranti in begunci soočajo s posebnimi tveganji, saj lahko živijo v slabih razmerah, na ulicah ali omejeni na kampe. Izpostavila sta tudi, da je ključnega pomena, da poostritve mejnega nadzora, omejitve potovanj ali omejitve svobode gibanja ljudem, ki bežijo pred vojno ali preganjanjem, ne preprečujejo dostopa do varnosti in zaščite.²⁶ [Več.](#)
- Urad visoke komisarke ZN za človekove pravice je v zvezi z migranti in dimenzijami človekovih pravic v odzivu na COVID-19 pripravil posebne [smernice](#). Med drugim

priporoča, naj države med pandemijo razmislijo o začasnem prenehanju izvajanja prisilnih vračanj. Ta so namreč lahko izvedena le, če spoštujejo načelo non-refoulement, prepoved kolektivnih vračanj ter postopkovne garancije, vključno z dostopom do odvetnika in prevajalca ter pravico do pritožbe na vračanje. V vseh primerih in v vseh fazah pa morajo biti postopki vračanja prilagojeni tako, da se zagotovi skladnost s strategijami zagotavljanja javnega zdravja.²⁷

- Komisarka Sveta Evrope za človekove pravice je države pozvala, naj preučijo položaj zavrženih prosilcev za azil in migrantov, ki so pridržani zaradi migracijskih razlogov in jih v največji možni meri izpustijo. Mnoge države članice so morale zaradi pandemije COVID-19 začasno prekiniti prisilne vrnitve oseb, ki nimajo več dovoljenja za bivanje na njihovih ozemljih, in ni jasno, kdaj jih bodo lahko nadaljevale. Po pravu človekovih pravic je pridržanje za namene vračanj zakonito le, dokler je mogoče, da se vrnitev resnično zgodi. Trenutno je očitno, da te možnosti v mnogih primerih ni na vidiku. Poleg tega so v ustanovah, kjer so pridržani, na splošno slabe možnosti za socialno distanciranje in druge ukrepe za zaščito pred okužbo s COVID-19, tako za migrante kot za osebje. Izpuščenim migrantom je treba zagotoviti ustrezen dostop do nastanitve in osnovnih storitev, vključno z zdravstveno oskrbo, da se zavaruje javno zdravje ter se jim omogoči dostojno življenje.²⁸ [Več.](#) Podobno priporočajo tudi smernice, ki jih je pripravil Urad visoke komisarke ZN za človekove pravice. Posebej je še opozorila, da morajo biti izpuščeni otroci in njihove družine, saj pridržanje nikoli ni v največjo korist otroka.²⁹ [Več.](#)

ŽENSKE

- Odbor ZN za ekonomske, socialne in kulturne pravice opozarja, da zaradi pandemije COVID-19 grozi poglobljale neenakosti med spoloma, saj breme skrbi za otroke in bolne ali starejše družinske člane nesorazmerno pada na ženske, glede na še vedno globoko vpete spolne stereotipe in vloge v mnogih družbah.³⁰
- Potrebni so ciljno usmerjeni ukrepi za zmanjšanje vpliva te krize na ženske. Skrbstvena vloga, ki doma v večjem delu pade na ženske, obremenilno vpliva na njihovo poklicno življenje. Ženske, ki predstavljajo večinski delež zdravstvene delovne sile pa so s tem izpostavljene tudi večjemu tveganju za okužbo.³¹

NASILJE

- Omejevalni javnozdravstveni ukrepi, vključno s karantenami, lahko povečajo izpostavljenost nasilju, zlasti nasilju v družini ali s strani intimnega partnerja. Še naprej morajo biti prioriteto zagotovljene podpirne storitve za žrtve nasilja, vključno z dostopnostjo varnih prostorov.³²

¹ UN High Commissioner for Human Rights, Human Coronavirus: Human rights need to be front and centre in response, says Bachelet, 6. 3. 2020,

www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=25668&LangID=E

² Odbor ZN za človekove pravice, Odbor ZN za ekonomske, socialne in kulturne pravice, Odbor ZN za odpravo rasne diskriminacije, Odbor ZN za pravice oseb z ovirami, Odbor ZN za otrokove pravice, Odbor ZN za odpravo diskriminacije žensk, Odbor ZN proti mučenju in njegov Pododbor za preprečevanje mučenja, Odbor ZN o prisilnih izginotjih in Odbor ZN za delavce migrante.

³ UN Human Rights Treaty Bodies call for human rights approach in fighting COVID-19, 24. 3. 2020,

<https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=25742&LangID=E>

⁴ Committee on Economic, Social and Cultural Rights (CESCR), Statement on the coronavirus disease (COVID-19) pandemic and economic, social and cultural rights, 6. 4. 2020,

https://www.ohchr.org/Documents/HRBodies/CESCR/STM_COVID19.docx

⁵ Posebni poročevalci in neodvisni strokovnjaki so del tako imenovanih Posebnih postopkov Sveta za človekove pravice, največjega telesa neodvisnih strokovnjakov v sistemu ZN za človekove pravice. Ti ugotavljajo in spremljajo stanje človekovih pravic in obravnavajo tematska vprašanja ali posebne razmere v določenih državah.

⁶ COVID-19: States should not abuse emergency measures to suppress human rights – UN experts, 16. 3. 2020,

www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=25722&LangID=E

⁷ OHCHR COVID-19 Guidance, <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/COVID19Guidance.aspx>

⁸ OHCHR COVID-19 Guidance in "Housing, the front line defence against the COVID-19 outbreak," says UN expert, 18. 3. 2020,

<https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=25727&LangID=E>

⁹ CESCR, Statement on the coronavirus disease (COVID-19) pandemic and economic, social and cultural rights, para. 15.

¹⁰ COVID-19 will not be stopped without providing safe water to people living in vulnerability – UN experts, 23.

3. 2020, <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=25738&LangID=E>

¹¹ CoE Commissioner for Human Rights, Governments must ensure equal protection and care for Roma and Travellers during the COVID-19 crisis, 7. 4. 2020,

<https://www.coe.int/en/web/commissioner/-/governments-must-ensure-equal-protection-and-care-for-roma-and-travellers-during-the-covid-19-crisis>

¹² OHCHR COVID-19 Guidance.

¹³ COVID-19: Who is protecting the people with disabilities? – UN rights expert, 17. 3. 2020,

www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=25725&LangID=E

¹⁴ CoE Commissioner for Human Rights, Persons with disabilities must not be left behind in the response to the COVID-19 pandemic, 2. 4. 2020, www.coe.int/en/web/commissioner/-/persons-with-disabilities-must-not-be-left-behind-in-the-response-to-the-covid-19-pandemic

¹⁵ CoE Commissioner for Human Rights, Older persons need more support than ever in the age of the Covid-19 pandemic, 20. 3. 2020,

www.coe.int/en/web/commissioner/-/older-persons-need-more-support-than-ever-in-the-age-of-the-covid-19-pandemic

¹⁶ OHCHR COVID-19 Guidance.

¹⁷ CoE Commissioner for Human Rights, Persons with disabilities must not be left behind in the response to the COVID-19 pandemic.

¹⁸ UN High Commissioner for Human Rights, Urgent action needed to prevent COVID-19 "rampaging through places of detention" – Bachelet, 25. 3. 2020,

<https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=25745&LangID=E>

¹⁹ OHCHR COVID-19 Guidance.

²⁰ COVID-19: Governments must promote and protect access to and free flow of information during pandemic – International experts, 19. 3. 2020,

www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=25729&LangID=E

²¹ CoE Commissioner for Human Rights, Press freedom must not be undermined by measures to counter disinformation about COVID-19, 3. 4. 2020, www.coe.int/en/web/commissioner/-/press-freedom-must-not-be-undermined-by-measures-to-counter-disinformation-about-covid-19

²² OHCHR COVID-19 Guidance.

²³ CESCR, Statement on the coronavirus disease (COVID-19) pandemic and economic, social and cultural rights, 7. in 18. odstavek.

²⁴ OHCHR COVID-19 Guidance in CESCR, Statement on the coronavirus disease (COVID-19) pandemic and economic, social and cultural rights, 13. in 16. odstavek.

²⁵ CESCR, Statement on the coronavirus disease (COVID-19) pandemic and economic, social and cultural rights, 16. odstavek.

²⁶ Joint op-ed by UN High Commissioner for Human Rights and UN High Commissioner for Refugees, 12. 3. 2020, <https://www.unhcr.org/news/latest/2020/3/5e69eea54/coronavirus-outbreak-test-systems-values-humanity.html>

²⁷ OHCHR Guidance on the Human Rights Dimensions of COVID-19: Migrants,

www.ohchr.org/Documents/Issues/Migration/OHCHRGuidanceCOVID-19_Migrants.pdf

²⁸ CoE Commissioner for Human Rights, Commissioner calls for release of immigration detainees while Covid-19 crisis continues, 26. 3. 2020, www.coe.int/en/web/commissioner/-/commissioner-calls-for-release-of-immigration-detainees-while-covid-19-crisis-continues

²⁹ OHCHR Guidance on the Human Rights Dimensions of COVID-19: Migrants.

³⁰ CESCR, Statement on the coronavirus disease (COVID-19) pandemic and economic, social and cultural rights, 8. odstavek.

³¹ OHCHR COVID-19 Guidance.

³² OHCHR COVID-19 Guidance.